

Sead nägid tänavu tõnisepäeval päikest

Ain Kallis

tartu@postimees.ee

**Lõuna-Eesti rahvatarkus üt-
leb, et tõnisepäeval, 17.
jaanuaril tuleb sigadele
päikest näidata, sest siis
võib loota head loomakas-
vuaastat.**

Lääne-Nigula tähelepaneku järgi mõjub päikesepaiste hästi ka meeste tarkusele. Seega võiks eesti rahvas end vähemalt suveni rahulikuna tunda: õigel päeval oli hommikul paar selget tundi.

Lund Eestis ja Kanaaridel

Ilusa numbriga aasta saab Eestimaale ilmaüllatusteta: maa oli olnud valge juba pool kuud, püsis kerge pakane. Uusaastaõöl langes õhutemperatuur Tartumaal paiguti 9 kuni 10 miinuskraadini.

Millenniumivahetus polnud aga kõikjal nii leebe: jaanuari alguses sadas lumi maha Kanaaridel. Seepeale meenus lugu vene uusrikkast, kes väljus Tenerifel lennukist, suusad kaenlas. «Aga meil ju pole lund?!» imestasid kohalikud. «Lumi tuleb järgmise lennuki- ga,» kohmas rikkur.

Eestisse saabus kardetud soojalaine kolmekuningapäeval ning paari päeva pärast sai maa jälle sügiseselt mustaks. Esimesel kümnepäevakul oli ilm üle 5 kraadi tavalisest soojem, päikest aga polnud kuni tõnisepäevani peaaegu üldse näha.

Näärikuu keskel muutus maa uuesti valgeks, läks ka külmemaks. Vahepeal oli Tartus ligi 4 kraadi sooja, 19. kuupäevast muutusid aga ööd päris külmaks. Kõige pakaselisem oli öö vastu 25. jaanuari (-20,6°), ka tol päeval ei tõusnud piiritusesammas kraadiklaasis -10 pügalast kõrgemale.

Külm oli vaatamata kolmele päikesele taevas (neist kaks olid küll valepäikesed). Nii nagu ka aasta tagasi jaanuaris, tekitasid pilvedest langevad jääkristallikesed ilusa atmosfääri- nähtuse.

Tartu pääses lumemöllust

Õige hulluks läks ilm 20. jaanuaril Põhja-Eestis. Lund tuli kui kotist, mõne tunniga oli Tallinna ümbruses maas 20–25sentimeetrine lumevaip. Hädas olid nii autojuhid kui laevnikud-lendurid, viimaseid segas veel tugev tormituul.

See lumevaling ei jõudnud õnneks Tartumaale, meie kandis jäid põllud vaid 6–8sentimeetrise lumekihi alla. Suusatajaile see muidugi rõõmu ei pakkunud.

Kui mitte lund, siis tuult jagus ka lõuna poole – tervelt 22 päeval olid puhangud Tõraveres üle 10 m/s, eelviimasel jaanuaripäeval isegi 20 m/s.

Tormine ei olnud mitte ainult Eestis: ka USA idarannik mattus tavapäratu kuni poolemeetrisse lumekihi alla, tuisk möllas nii Iisraelis, Jordaaniais kui Rumeenias.

Kuigi kuu lõpukolmandik oli Tartumaal päris normikohase temperatuuriga (-6,6° C), arvutati kogu kuu keskmiseks Tartus -3°C, see on ligi 4 kraadi tavalisest rohkem. Sademeid – nii lund, lörtsi kui vihma – tuli veidi alla normi, 30 mm.

Viimasel jaanuaripäeval oli kõige rohkem lund Kuusikul – 19 cm, terake vähem Pandivere kõrgustikul, Tartumaa põldudele jagus vaid 5 kuni 15 cm.

Kõige soojem oli näarikuu Hiiumaal (Ristnas 1 kraad sooja), külmim aga Kirde-Eestis (Narvas ja Väike-Maarjas -3,7 kraadi).

Ain Kallis on klimatoloog.